

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 77/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

70/2008. (VIII. 18.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ budapesti lakos 2008. május 20-án kelt **panaszát** a 2008. augusztus 18-án – dr. Juhász Imre elnökhelyettes távollétében – megtartott zárt ülése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv, jelen esetben a Budapest IV. kerületi Rendőrkapitányság vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, ezért a Testület a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93.§-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos előadása szerint 2008. 05. 20-án, a reggeli órákban Budapest IV. kerület Árpád út 41-43. III. em. 6. szám alatti lakásán meglátogatta volt élettársát, mert pénzért szeretett volna kérni tőle abortusz műtétre.

Becsöngetett, de a férfi nem engedte be őt a lakásba, hanem mellkason lökte és bezárta előtte az ajtót. Állítása szerint ezt követően kb. fél órával megjelent két rendőr, akik megkérdezték tőle, hogy mi a probléma, mire a panaszos válaszában elmondta, hogy családi gondjait szeretné megbeszélni volt élettársával, illetve

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

pénzt akar kérni tőle, de az nem engedi be a lakásba. Ezt követően az egyik rendőr becsöngetett a férfihoz és beszélt vele, a beszélgetés tartalmáról a panaszosnak nincs információja, de ezt követően az egyik rendőr közölte a panaszossal, hogy családi vitájukba nem avatkoznak bele, és kérte, hogy próbálják megoldani a helyzetet egymás között. Ezek után a rendőrök távoztak a helyszínről.

A panaszos a helyszínen maradt, és elmondása szerint megpróbálta „kicsalogatni” volt élettársát a lakásból, aki erre nem reagált, ezért a panaszos a lakás villanyóráját lekapcsolta.

Fél óra elteltével a korábban már ott járt két rendőr visszaérkezett a helyszínre, és a panaszost távozásra szólították fel. Ő ezt megtagadta arra hivatkozva, hogy továbbra is szeretne beszélni volt élettársával. Ezt követően a rendőrök a panaszost megbilincseltek, aki – a panasz szerint – „kicsit” ellenállt, amire azzal a magyarázattal szolgált, hogy korábban sosem bilincseltek meg, és a bilincs szorította, fájdalmat okozott neki. A panaszos női mivoltára hivatkozva kikérte magának az intézkedést, de elmondása szerint az egyik rendőr a „földre nyomta”, és rátette a bilincset. A panaszos állítása szerint ezután a rendőr a földön szorítani kezdte, illetve obszcén szavakkal szidalmazta. Miután a panaszos a földről „föltápáskodott”, a két rendőr a lépcsőn „lehúzta”, beszállították a rendőrautóba és a IV. kerületi Rendőrkapitányságra vitték.

Hozzáfűzi, hogy a rendőrség épületében nem érte őt semmilyen atrocitás, a rendőrök nem bántalmazták.

Fentiek alapján panasszal élt a vele szemben fogantatosított rendőri intézkedések, nevezetesen a testi kényszer és a bilincs alkalmazása, továbbá az előállítás ellen, mivel álláspontja szerint őt a rendőrök a panasz tárgyát képező események során bántalmazták.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkérte a Budapest IV. kerületi Rendőrkapitányságtól az ügyvel kapcsolatos valamennyi iratot, és beszélt a Budapest IV. kerület Árpád út 41-43. szám alatti ház egyik lakójával is. A beszerzett bizonyítékok alapján a következők állapíthatók meg.

A panaszolt esemény alkalmával intézkedő rendőrök jelentéséből szerint a panaszos volt élettársának bejelentését követően hajnali 5 óra 40 perckor jelentek meg a fent említett címen, ahol a lakás előtti folyosón találták a panaszost, aki kérdésükre elmondta, hogy volt élettársától szeretne pénzt kapni, mert terhes, de az nem ad neki és a lakásba sem engedi be. Elmondta továbbá, hogy a lakásban alvérletben laktak, oda nincsenek bejelentkezve, és nem tudja igazolni, hogy valóban terhes. A rendőrök megjegyzik, hogy erre külalakjából sem lehetett következtetni.

A jelentés szerint a panaszossal nehezen tudtak szót érteni, mivel folyton kiabált és szidta volt élettársát.

A rendőrök meghallgatták a panaszos volt élettársát, azaz a bejelentőt is, aki elmondta, hogy a panaszos már hajnali 4 óra óta zaklatja őt és nála tartózkodó barátját.: dörömböl az ajtaján és pénzt követel tőle. Amikor ajtót nyitott, a panaszos be akart menni a lakásba, de ő nem engedte be, mivel a főbérlő a panaszossal szerződést bontott, így a panaszos február óta nem tartózkodhat a lakásban. Eközben dulakodás alakult ki közöttük, de sérülésük egyiküknek sem keletkezett. Elmondta továbbá, hogy nincs tudomása arról, hogy a panaszos terhes lenne.

Ezt követően a rendőrök meghallgatták a bejelentő barátját, aki az események idején szintén a lakásban tartózkodott, és aki a bejelentő által mondottakat megerősítette.

Ezután az egyik rendőr a panaszost tájékoztatta, hogy anyagi igényeit a bíróságon érvényesítse, illetve próbálja meg viszonyát volt élettársával higgadtan rendezni. A rendőrök azt tapasztalták, hogy a panaszos ekkor „kissé lenyugodott és megígérte, hogy nem zaklatja tovább” volt élettársát. A rendőrök az ügyelet tájékoztatását követően 6 órakor a helyszínről távoztak.

6 óra 25 perckor a jelentés szerint a rendőrök újra a helyszínre érkeztek, mivel a korábbi bejelentőtől újabb bejelentés érkezett, miszerint a panaszos tovább zaklatta a lakás lakóit, továbbá megrongálta a csengőt, a villanykapcsolót és az elektromos szekrényben három darab kismegszakítót. A helyszínre érkezve a rendőrök azt tapasztalták, hogy a lakás ajtaja előtt a földön műanyagdarabok hevernek, a csengő és a villanykapcsoló burkolata hiányzik, továbbá az elektromos szekrényben három darab kismegszakító meg van rongálva.

A rendőrök kérdésére, hogy mi történt, panaszos idegesen és kiabálva előadta, hogy ő nem tudja, ő nem csinált semmit, csak a pénzét követeli a volt élettársától, aki már bántalmazta is őt.

A rendőrök ezután meg akarták hallgatni a bejelentőt is a történetekről, ám amikor az kinyitotta az ajtót, a panaszos nekirentott és meg akarta ütni. Mielőtt ez megtörténhetett volna a rendőrök két oldalról elkapták a panaszos két karját, és az ütésben megakadályozták. A rendőrök a panaszos karjait a háta mögött összekulcsolták és egyikük felszólította, hogy hagyja abba a cselekményét. A panaszos ennek nem tett eleget és „megfeszítette magát”, valamint folyamatosan megpróbált szabadulni a rendőrök szorításából, így „a további támadás megakadályozása, valamint az ellenszegülés megtörése végett” a rendőrök „a földre vitték hason fekvő helyzetbe”, és hátra kulcsolt kezeire 06 óra 40 perckor bilincset helyeztek úgy, hogy előbb jobb, majd bal kezét bilincseltek meg. Ezután panaszost felállították, aki továbbra is „passzívan ellenállt”, az utasításoknak nem volt hajlandó engedelmesskedni. A rendőrök megjegyzik, hogy az eseményeket a panaszos volt élettársa végig figyelemmel kísérte.

Miközben az egyik rendőr a panaszost „tartotta kontroll alatt”, a másik meghallgatta a folyosón történekről a volt élettársat, aki annyit tudott elmondani, hogy hallotta, amint a panaszos valamivel leveri a villanykapcsolót és összetöri a műanyagokat. Amikor kiment, akkor látta a rongálás eredményét, de a kár mértékéről nem tud nyilatkozni.

A volt élettárs meghallgatása közben a panaszos folyamatosan kiabált, a rendőrök feljelentésével fenyegetőzött, és ki akarta szabadítani kezeit a bilincsből, amire reagálva az őt őrző rendőr ismét hassal a földre fektette.

A másik rendőr időközben tájékoztatta az ügyletet és a helyszínrre bűnügyi technikust kért. Felvette továbbá a kapcsolatot a szomszédos lakás lakójával, aki előadta, hogy panaszos és volt élettársa hónapok óta veszekednek, nem lehet tőlük pihenni, de nem mer szólni, mert fél a panaszostól.

Mindezek után a rendőrök közölték a panaszossal, hogy mivel szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érték, elő fogják állítani a IV. kerületi Rendőrkapitányságra, és levezették a szolgálati gépkocsijukhoz, aminek során a panaszos folyamatosan ellenállt. Röviddel ezután a rendőrök a panaszost a IV. kerületi Rendőrkapitányság előállító helyiségében elhelyezték, róla a bilincset 06 óra 50 perckor levették. Itt a panaszost jogairól és kötelességeiről tájékoztatták. Az erről szóló nyilatkozatot a panaszos aláírta, majd mivel a panaszos fájlalta a kezét, hozzá mentőt hívtak. A mentő 07 óra 30 perckor megérkezett, a panaszost megvizsgálták és megállapították, hogy „sérülései csak felületi hámsérülések”, továbbá hogy „olyan sérülést, amelyet a bilincs okozott volna” nem tapasztaltak. Végül megjegyezték, hogy a panaszos jelezte nekik, hogy terhes.

A panaszos volt élettársa 2008. május 20-án tett bejelentésében és a panaszos ellen (kisebb kárt okozó rongálás vétségének gyanúja miatt) indított büntetőeljárásban, május 21-én tett tanúvallomásában elmondta, hogy a panaszossal néhány héttel korábban szakította meg párkapcsolatát, amit a panaszos nem tudott „megemészteni”. Elmondta, hogy a panaszos különválásuk óta gyógyszereket szed, amelyek hatására tapasztalatai szerint a panaszos „fölkötebb agresszívvá válik”. Többször előfordult már, hogy éjszakánként üvöltözött, tört, zúzott, amivel kapcsolatban a szomszédok többször értesítettek a hatóságokat. A panaszos élettársa azt is hozzátette, hogy éppen ezen gyógyszerezési szokások miatt kérte meg néhány héttel korábban a panaszost, hogy hagyja el az általa bérelt lakást, és költözzön haza a saját lakásába.

A panaszolt eseménnyel kapcsolatban elmondta, hogy panaszos 2008. május 20-án reggel fél hat körül, „iszonyatos üvöltözés közepette” érkezett az általa bérelt lakás elé, pénzt követelt tőle, illetve azt, hogy engedje be a lakásba. Mivel a panaszos „láthatóan nem volt beszámítható állapotban”, ezen kéréseknek a volt élettárs nem tett eleget, és kihívta a rendőrséget, akik mintegy 20 perc elteltével meg is érkeztek.

A panaszos a volt élettárs szerint „minősíthetetlen stílusban” jelentette ki a rendőröknek, hogy azok úgysem tudnak mit kezdeni vele, és neki joga van az ajtó előtt állni. Ezek után a két rendőr távozott. Miután a rendőrök elhagyták a helyszínt a panaszos „felbátorodva a rendőri tehetetlenségen” elkezdte összetörni a keze ügyébe kerülő dolgokat, így a villanyórát, az ajtón a kukucskálót, a kapcsolókat. Miközben a volt élettárs ismét értesítette a rendőrséget, a szomszédok távozásra szólították fel a panaszost, aki ezt káromkodások közepette megtagadta.

A helyszínre a korábban már ott járt két rendőr érkezett vissza, ők szintén távozásra szólították fel a panaszost, aki azonban ennek sem tett eleget. A rendőrök a földön heverő törmelék láttán kérdőre vonták panaszost, aki rövid idő után elismerte a rongálást. A volt élettárs elmondása szerint a panaszos továbbra is agresszívan viselkedett. Megjegyzi, hogy a körülmények ellenére a két rendőr teljesen nyugodtan viselkedett, túrték a panaszos szidalmazását, és karjánál fogva próbálták elkísérni a helyszínről, de panaszos „kitépte a karját” az őt vezető rendőr kezéből és nem akart távozni, sőt próbált volt élettársának ugrani „kikaparom a szemed” felkiáltással, amiben a rendőrök akadályozták meg. Ezt követően a rendőrök hátracsavarták a panaszos kezeit és megbilincseltek őt, miközben a panaszos azt kiabálta, hogy őt verik a rendőrök. A volt élettárs megjegyzi, hogy ez az állítás nem volt igaz, illetve, hogy húsz perccel korábban a panaszos ugyanezt állította róla is. Amíg a volt élettárs az egyik rendőrnek megmutatta a lakásbérleti szerződést bizonyítandó, hogy panaszos a lakásnak nem bérlője, addig a másik rendőr egyedül maradt a még mindig agresszív panaszossal, akit erre az időre hassal a földre fektetett, feltételezése szerint azért, hogy sem magában, sem másban ne tehessen kárt. Mindezek után a rendőrök elvezették a panaszost. A volt élettárs és állítása szerint közvetlen szomszédjával még ezt követően is hallották, hogy a panaszos szidalmazza és feljelentéssel fenyegeti a rendőröket.

A volt élettárs leszögezi továbbá, hogy véleménye és az általa látottak szerint a panaszost a két intézkedő rendőr nem bántotta, „vele szemben csak a helyzet által megkívánt szükséges kényszerítő intézkedéseket foganatosították” részben saját, részben a volt élettárs egészségi állapotának megőrzése érdekében. Elmondja, hogy panaszost nem bántotta, ugyanakkor, amikor volt élettársa megérkezett hozzá és be akart menni a lakásba, ő ezt megakadályozta, amire válaszul a panaszos megharapta a vállát.

Hangot adott továbbá azon álláspontjának, hogy a panaszos „összes vélt vagy valós sérülését a saját féktelen tombolása okozta (többször megtántorodott, elesett, kézzel ütötte az ajtót, rugdosta az ajtót, kulcsaival ütötte az ablakot stb.)”.

A panaszost utóbb a Budapest IV. kerületi Rendőrkapitányságon garázdaság vétségének alapos gyanúja miatt gyanúsítottként hallgatták ki. A panaszos gyanúsítottai vallomása alapján az általa a panaszban foglaltak az alábbiakkal egészíthetők ki. Úgy véli, hogy aznap reggel 6 óra körül „normálisan” ment volt

élettársához, ugyanis 7 órára kellett volna ultrahangra mennie. „Becszengetett normálisan”, a volt párja ajtót nyitott, és szó nélkül mellbe lökte két kézzel, ami után panaszos dühös lett.

Miután a rendőrök első alkalommal elmentek, ő „csengetgetett, hangosan szólongatta” volt élettársát. Vallomásaiban elmondta: nem tudja, hogyan rongálódtak meg a folyosón a tárgyak. Nem rontott neki a volt élettársának.

Mivel elfogulatlan szereplők nyilatkozatai nem álltak rendelkezésre, a Testület az események alapos feltárása céljából telefonon felvette a kapcsolatot a panasszal érintett ház egyik lakójával, aki a testület kérdéseire előadta, hogy 2008. május 20-át megelőzően több alkalommal előfordult, hogy éjszakai pihenésüket a III. em. 6. sz. lakóinak, azaz panaszosnak és élettársának hangos veszekedése, a törés-zúzás lakásból kiszűrődő hangjai zavarták meg. Ezért került sor arra, hogy a többi lakó kérésének eleget téve a lakás tulajdonosa a panasszal szerződést bontott, így a lakás bérlőjeként a panaszos volt élettársa maradhatott a lakásban.

Miután a panaszos a lakásból elköltözött, mintegy 6-8 alkalommal előfordult, hogy éjszaka a lakás előtt megjelent, kiabált, az ajtót rugdosta. A lakók – nyugalomuk érdekében – intézkedtek, hogy a lépcsőház bejárati ajtajának nyitására használt kódot megváltoztassák. Ezt követően is előfordult – ugyan már ritkábban – hogy a panaszos a lépcsőházba bejutva a lakás ajtaja előtt ordítózásba, az ajtó rugdosásába kezdett. Egy alkalommal a megkérdezett szomszéd is kihívta emiatt a rendőröket – tavaly karácsonykor, amikor a volt élettárs nem tartózkodott otthon – de mire a rendőrök megérkeztek, addigra a panaszos távozott a helyszínről.

A panaszolt esemény kapcsán elmondta továbbá, hogy a hajnali órákban a korábbiakhoz hasonlóan kiabálásra, dörömbölésre lett figyelmes. A lakásból kimenni nem mert, ugyanis tartott a panaszostól, és csak a rendőrök második alkalommal történt érkezésekor nézett ki a folyosóra. Látta, hogy a rendőrök megbilincseltek a panaszost, aki ettől nem nyugodott meg, továbbra is ordítózott, feljelentéssel fenyegetőzött. Megjegyezte, hogy a rendőröknek le kellett fogniuk a panaszost, mert szemlátomást máshogy nem bírtak vele. Végül elmondta, hogy a panaszos volt élettársa azóta a lakásból elköltözött.

III.

Az ügyvel összefüggésben keletkezett dokumentumok alapos áttanulmányozásával szerzett információkra és arra tekintettel, hogy az ügyben elfogulatlan tanú előadása is a rendőri jelentésben foglaltakat támasztja alá, a Testület a panaszoséval szemben az intézkedő rendőrök nyilatkozatát fogadta el hitelt érdemlőnek. Erősítette a Testület ebbéli meggyőződését, hogy az élettárs „hangos szólongatását”, valamint az ellenszegülést bizonyos mértékig maga a panaszos is elismerte. Az így tisztázott tényállás alapján a Testület a panasz vonatkozásában az alábbiakat állapította meg.

Az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdése alapján a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja – egyebek mellett – azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A Szolgálati Szabályzat 42. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a tettenérés helye szerint illetékes, szükség esetén a legközelebbi rendőri szervhez állítja elő.

Az Rtv. 47. §-a értelmében a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat, míg a 48. § szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának, támadásának vagy szökésének megakadályozására, illetve ellenszegülésének megtörésére.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. §-ának (1) bekezdése szerint bilincselés alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető. A (6) bekezdés értelmében a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélszerűbben választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése – többek között – akkor célszerű, ha a bilincselés alkalmazására testi kényszer útján kerül sor. Ugyanezen szakasz (7) bekezdése értelmében nem minősül embertelen, megalázó bánásmódnak a személy fekvő helyzetben történő megbilincselése, ha arra támadása vagy erőszakos magatartása miatt került sor.

A rendőri jelentésre alapozott tényállás alapján az elfogás foganatosításának, és ennek keretei között a testi kényszer és a bilincselés alkalmazásának, valamint a bilincselés adott módja alkalmazásának jogszabályi feltételei a Testület álláspontja szerint fennálltak. A tettenérés megvalósulása ugyan a rongálás vonatkozásában kérdéses, mivel a rendőrök nem észlelték személyesen a rongálás elkövetését, de a garázdaság vonatkozásában mindenképpen megállapítható (hiszen a panaszos a rendőrök jelenlétében akart nekirontani volt élettársának, és magatartása a szomszédok számára is érzékelhető volt), így az a tény, hogy utóbb garázdaság miatt nem indult eljárás, az elfogást nem teszi visszamenőlegesen jogszerűtlenné. A Testület megjegyzi továbbá, hogy az intézkedő rendőrök betartották az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményét, valamint fellépésük megfelelt az Rtv. 16. §-ában a kényszerítő eszközök alkalmazása kapcsán rögzített szempontoknak.

Kétségtelen, hogy a rendőri intézkedések a panaszos személyes szabadságának, emberi méltósághoz és testi épséghez való jogának korlátozását valósították meg, mivel azonban erre a jogszabályban meghatározott feltételek fennállása mellett és az arányosság követelményeinek megfelelően került sor, a jogkorlátozás nem jelent az adott esetben jogsértést, a rendőri eljárást tehát a Testület jogszerűnek minősítette.

Fentiekre tekintettel a Testület a panaszt nem találta megalapozottnak. Az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a Testület az alapvető jogot nem sértő intézkedéssel szemben előterjesztett panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez átteszi, illetve ha az áttétel ellen a panaszos panaszában előzetesen tiltakozott, az eljárást megszünteti. Mivel a panaszos az áttétel ellen előzetesen nem tiltakozott, a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2008. augusztus 18.

Dr. Kaltenbach Jenő sk.
elnök

Fráterné dr. Ferenczy Nóra sk.
testületi tag

Dr. Féja András sk.
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf sk.
előadó testületi tag

Független Rendészeti Párttestület